

Quicksan Wet natuurbescherming Parkresidentie Dronten

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: R. (Rick) Buesink
Veldonderzoek: R. (Rick) Buesink
Foto's: R. (Rick) Buesink

Projectnummer: 2021-018
Wijze van citeren: Buesink, R. 2021. Quicksan Parkresidentie Dronten Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2021-018.

In opdracht van: DC28Advies
Contactpersoon: A. (André) Schuurung

Datum: 2 februari 2021
Ondertekening: E. (Ewoud) van der Ploeg
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal (Basis Registratie Topografie Kadaster 2020, tenzij anders wordt vermeld) inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ecologisch deskundigen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Inhoud

Samenvatting	2	5.1	Conclusie houtopstanden.....	17
1. Aanleiding	3	6. Mitigatie soortbescherming	18	
1.1	Situatie	6.1	Algemene maatregelen	18
1.2	Beschrijving van het plangebied	6.2	Zorgplicht.....	18
1.3	Werkzaamheden.....	6.3	Algemene broedvogels.....	18
1.4	Vraagstelling	7. Conclusie en advies	20	
1.5	Geldigheid onderzoek.....	7.1	Beantwoording onderzoeksvragen	20
2. Onderzoeksmethode.....	9	7.2	Conclusie	21
2.1	Literatuuronderzoek	7.3	Kansen voor natuur	21
2.2	Veldonderzoek	8. Literatuurlijst	22	
2.3	Effectenanalyse.....	8.1	Literatuur.....	22
3. Gebiedsbescherming.....	10	Bijlage A. Wettelijk kader.....	24	
3.1	Natura 2000 gebieden	Wet Natuurbescherming.....	24	
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	Zorgplicht	24	
4. Soortbescherming.....	12	Natura 2000-gebieden	24	
4.1	Vaatplanten	Soortbescherming.....	25	
4.2	Grondgebonden zoogdieren.....	Beschermde houtopstanden.....	27	
4.3	Vleermuizen.....	Ontheffing, vergunning of vrijstelling	28	
4.4	Vogels.....	Natuurnetwerk Nederland (NNN).....	28	
4.5	Vissen.....	Bijlage B. Overzicht algemene vrijstellingen.....	31	
4.6	Amfibieën.....	Bijlage C. Nederlandse vleermuissoorten.....	32	
4.7	Reptielen.....	Bijlage D. Ecologisch deskundige	33	
4.8	Ongewervelden.....	Bijlage E. Toekomstige situatie.....	34	
5. Houtopstanden	17			

Samenvatting

Voor de aanleg van 130 bouwkavels voor een Parkresidentie langs de Ansjovisweg te Dronten is een groot deel van het terrein reeds geëgaliseerd en ongeschikt gemaakt. Dit zal ook gedaan moeten worden met het overige deel.

Op basis van veld- en literatuuronderzoek zijn onderstaande resultaten naar voren gekomen. Negatieve effecten op beschermde natuurgebieden zijn uitgesloten. In dit kader zijn geen vervolgstappen nodig (Tabel 1). Overtreding van de wet natuurbescherming op gebied van soortbescherming vindt plaats zodra gewerkt wordt zonder de mitigerende maatregelen zoals beschreven in Hoofdstuk 6 in acht te nemen (Tabel 2). Ten slotte zijn er geen beschermde houtopstanden in het gebied aanwezig.

Tabel 1 | Samenvatting gebiedsbescherming met effecten en vervolgstappen

Gebied	Beschermingsregime	Afstand tot gebied	Effecten?	Vervolgstappen?
Veluwerandmeer	Natura 2000	8.9 KM	Nee	geen

Tabel 2 | Samenvatting soortenbescherming met aanwezigheid, effecten en vervolgstappen per soortgroep

Soortgroep	Aanwezig?	Functie	Bescherming	Overtreding	Effecten?	Vervolgstappen?
Vaatplanten	Nee		n.v.t.	Geen	Nee	
Grondgebonden zoogdieren	Nee		3.10	Geen	Nee	
Vleermuizen	Nee		n.v.t.	Geen	Nee	Aanvullend onderzoek
Vogels	Ja	Nestplaatsen	3.1	Lid 1 en 2	Ja	Werken buiten broedseizoen (hoofdstuk 6)
Vissen	Nee		n.v.t.	Geen	Nee	
Amfibieën	Nee		n.v.t.	Geen	Nee	
Reptielen	Nee		n.v.t.	Geen	Nee	
Ongewervelden	Nee		n.v.t.	Geen	Nee	

Tabel 3 | Samenvatting beschermde houtopstanden met vervolgstappen

Houtopstanden	Aanwezig?	Bescherming	Vervolgstappen?
Houtopstanden	Ja	APV / provinciaal	geen / kapmelding en herplantingsplicht

In hoofdstuk 6 van deze rapportage staan de mitigerende maatregelen omschreven die genomen dienen te worden om te voorkomen dat de Wet natuurbescherming overtreden wordt. Ten slotte blijkt uit deze quickscan dat er is geen aanvullend onderzoek nodig is.

1. Aanleiding

1.1 Situatie

Ten zuiden van Dronten ligt sinds begin jaren 90' tussen de Biddingringweg (N305) en de Ansjovisweg, op een voormalig huisvuil- en stortplaats een bouwlocatie annex golfcomplex met een oppervlakte van circa 50 hectare. Binnen dit terrein bestaat sinds 2006 het voornemen om op circa 10 hectare een woonwijk met 80 woningen te realiseren. Dit plan is door de financiële crisis stilgevalen. Het huidige plan is sinds 2019 om 130 luxe vrijstaande woningen te plaatsen, verdeeld over drie woonsferen (Bijlage E). Een deel van de kavels is al verkocht en verschillende woningen zijn al in aanbouw. Een groot deel van het terrein is reeds geëgaliseerd. Dergelijke ingrepen kunnen negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende beschermde natuurwaarden¹. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden. De Wet natuurbescherming en andere wet- en regelgeving (NNN). Deze heeft drie beschermingsregimes:

- gebiedsbescherming;
- soortenbescherming;
- beschermde houtopstanden.

In Bijlage A vindt u meer informatie over de Wet natuurbescherming en overige relevante wetgeving.

Naar aanleiding van het eerdere bouwplan is in 2004 een flora- en faunaonderzoek in het gebied uitgevoerd (Groen-planning Maastricht BV, 2004). Deze gegevens zijn echter niet meer geldig of relevant, wegens onder andere wetswijzigingen en verandering van het gebied. Voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden is daarom voorliggend onderzoek uitgevoerd naar het mogelijke voorkomen van beschermde natuurwaarden middels een verkennend natuurwaardenonderzoek (Quickscan). Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of er door het uitvoeren van de werkzaamheden een overtreding van de Wet natuurbescherming is te verwachten. En zo ja, wat zijn de benodigde vervolgstappen om de werkzaamheden in

overeenstemming met de vingerende wet- en regelgeving uit te voeren?

In onderhavig rapport worden de kaders, uitvoering, resultaten en effectbeoordeling van deze toetsing beschreven.

1.2 Beschrijving van het plangebied

Op moment van uitvoeren van de werkzaamheden is een groot deel van de noordoostelijke en zuidwestelijk helft van het gebied reeds geëgaliseerd en gereedgemaakt voor bouwwerkzaamheden. Aan de zuidzijde van beide uitlopers van het plangebied is nog lage bossing aanwezig. De zuidwestelijke strook heeft een breedte van ongeveer 10m en loopt langs een rechthoekige waterplas (de 'Zuigerplas') waar natuurvriendelijke oevers zijn aangelegd. Hier loopt een wandelpad richting de golfbaan, rondom het veld. Verspreid langs de noordzijde van dit pad staan lage eiken, wilgen, esdoorns, hazelaars en elzen. Op een aantal plekken ligt een takkenstapel, maar de ondergroei is verder vrij open. Het naastgelegen veld is vrij eentonig en kent een diverse, grassige vegetatie, afgewisseld met akkerdistel. Op vele schaduwrijke plaatsen is de bodem kaler en is puntmos en leermos veelvuldig aanwezig. Dit veld is de afgelopen jaren begraasd door schapen.

De rand aan de zuidzijde, langs het clubgebouw van de golfclub, ligt een wat nattere groenstrook van 3 tot 10 meter in doorsnee. Hier groeit veel wilg, zwarte els, en sleedoorn, maar ook riet en pitrus. De begroeiing is vrij dicht en moeilijk doordringbaar. Momenteel vormt de groenstrook een afscheiding tussen de golfbaan en de bouwplaats.

In de noordwestelijke hoek van het gebied zijn zes andere woningen al in aanbouw. Zes Andere woningen waren al aanwezig, waarvan twee al voor langere tijd. Verschillende bouwkavels staan te koop, enkele zijn al verkocht. Naar schatting zullen de komende maanden

¹ Beschermde soorten: alle onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten in de provincie Flevoland.

continu bouwwerkzaamheden plaatsvinden, voornamelijk binnen de zuidwestelijke arm van het plangebied.

In Figuur 1.1 en Afbeelding 1.1 t/m 1.12 is een impressie van het plangebied en de directe omgeving te zien.

1.3 Werkzaamheden

De begrenzendende bosstrook rondom het plangebied (die aan de westelijke zijde niet meer is dan een enkele bomenlaan) zal onaangetast blijven. De in 1.2 beschreven groenstroken rondom de golfbaan en Zuigerplas zullen echter op nog onbepaalde plaatsen wél aangetast worden door werkzaamheden. Wij zijn daarom bij de quickscan van volledige verwijdering uitgegaan. Ten slotte zal het complete geëgaliseerde terrein én de rest van het nog braak liggende weiland bebouwd worden.

1.4 Vraagstelling

Om goed voorbereid te zijn op eventueel noodzakelijke maatregelen of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming geeft een Quickscan Wet natuurbescherming antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Gebiedsbescherming

- Zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden te verwachten en is een Voortoets noodzakelijk?
- Zijn significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland te verwachten en is een 'Nee tenzij' toets noodzakelijk?

Soortbescherming

- Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het noodzakelijk aanvullend onderzoek uit te voeren?

Houtopstanden

- Worden er houtopstanden geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van

toepassing zijn en is daardoor een meldings- en herplantingsplicht van toepassing?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren. Uiteindelijk wordt daarmee de vraag beantwoord:

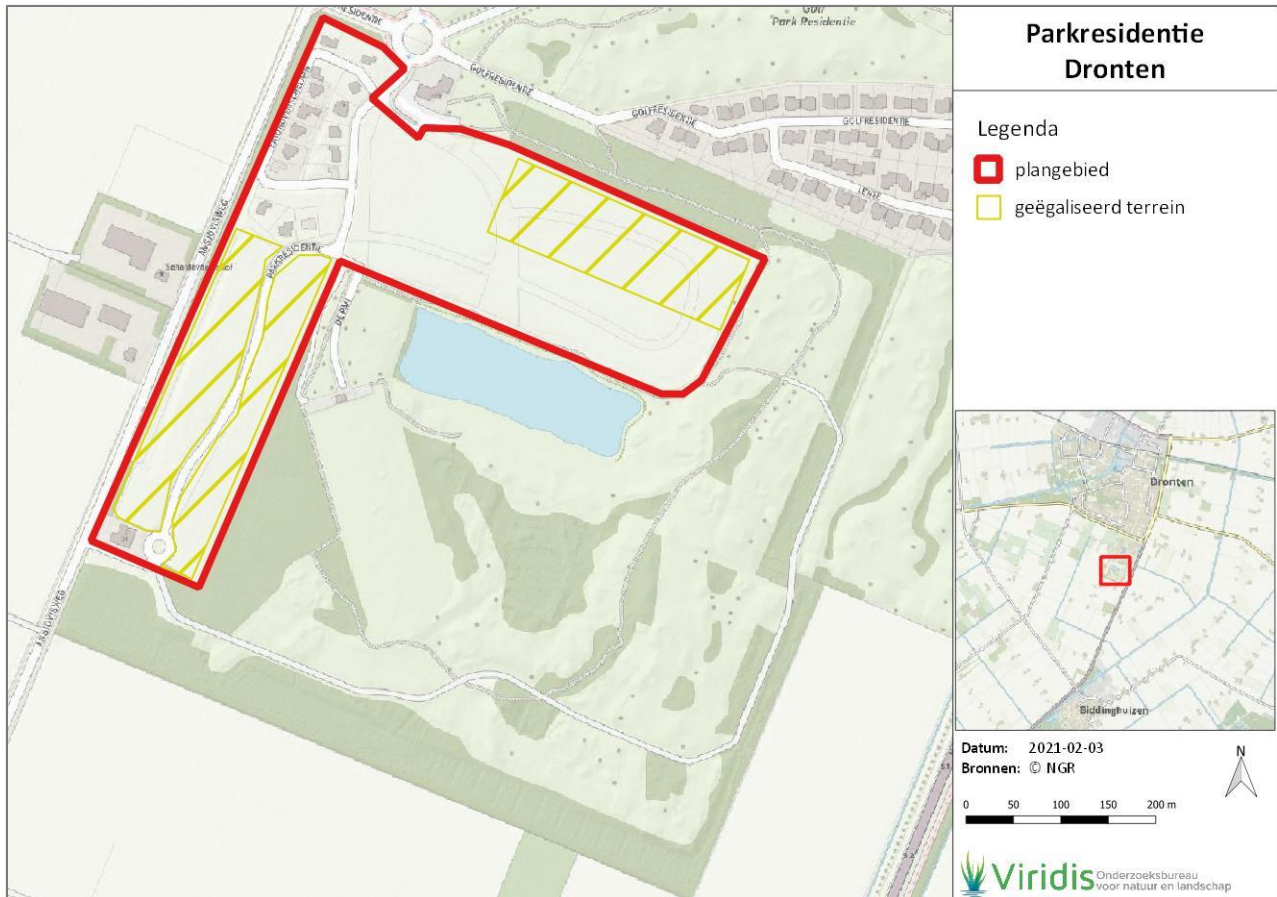
- Wat zijn de benodigde vervolgstappen om de werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren?

1.5 Geldigheid onderzoek

Deze Quickscan is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve

veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn". Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 1.1. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

Figuur 1.1 | Overzicht plangebied

Afbeelding 1.1 | Overzicht over geëgaliseerd terrein vanaf de meest oostelijke hoek richting het noorden. Plangebied loopt tot vlak voor de begroeiing.

Afbeelding 1.2 | Overzicht vanaf andere zijde van het plangebied in oostelijke richting.

Afbeelding 1.3 | Groenstrook met wandelpad vanaf veld richting het oosten.

Afbeelding 1.4 | Wandelpad langs door groenstrook langs weide bij plangebied.

Afbeelding 1.5 | Overzicht op nog niet geëgaliseerde weide in plangebied

Afbeelding 1.6 | Geëgaliseerde kavels aan westelijke zijde van het plangebied

Afbeelding 1.7 | Strook overgebleven groen tussen golfterrein en geëgaliseerd deel plangebied met bouwkavels aan westelijke zijde

Afbeelding 1.8 | De groenstrook van Afbeelding 1.7 in noordelijke richting

Afbeelding 1.9 | Drassige vegetatie in groenstrook

Afbeelding 1.10 | Bouwkavels aan uiterste westzijde, vanaf weg door het midden van het plangebied.

Afbeelding 1.11 | Grens tussen bouwkavels en overgebleven groenstrook in noordelijke richting

Afbeelding 1.12 | Oud nest in groenstrook aan zuid-zijde.

2. Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is een toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Hiermee is de ecologische waarde van het plangebied onderzocht door middel van een literatuuronderzoek en een veldinventarisatie. Op deze manier wordt het voorkomen bepaald van beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en wordt gekeken of de voorgenomen ingrepen effecten hebben op plaatselijke natuurgebieden of beschermde houtopstanden. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

2.1 Literatuuronderzoek

Omdat in opdracht van Parkresidentie Dronten B.V er door de Omgevingsmanager te Urk (Foppen,2020) op 03-08-2020 al drie ontwikkelingssituaties onderzocht zijn op stikstofemissies en hun effect op Natura-2000-gebieden. Op 15-10-2020 is wegens vernieuwing van de AERIUS-calculator door Omgevingsmanager een herberekening uitgevoerd. Voor literatuuronderzoek naar Natuurnetwerk Nederland (NNN) is gebruik gemaakt van de digitale datasets van de rijksoverheid met NNN begrenzing. Voor het literatuuronderzoek naar soortbescherming is gebruik gemaakt van bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen van relevante soorten, het archief van Bureau Viridis en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten. Voor literatuuronderzoek naar houtopstanden is gebruik gemaakt van bestaande digitale kaarten van de bebouwde kom Wet natuurbescherming voor de betreffende provincie.

2.2 Veldonderzoek

Bureau Viridis heeft op 25-02-2021 een veldbezoek uitgevoerd. Bij het veldbezoek is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en *expert judgement* beoordeeld of in en rond het plangebied beschermde natuurwaarden kunnen voorkomen of dat er voor beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is.

2.3 Effectenanalyse

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen gegevens van beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden zijn geanalyseerd om na te gaan of er bij de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Als blijkt dat er beschermde natuurwaarden zijn die mogelijk negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven in onderhavige rapportage. Wanneer mogelijk worden alternatieven of mitigerende maatregelen voorgesteld om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten. Indien de aanwezigheid van beschermde soorten en/of negatieve effecten nader onderzoek behoeft wordt dit aangegeven in de toetsing.

3. Gebiedsbescherming

De wetgeving met betrekking tot beschermde gebieden betreft Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland. Bescherming van Natura 2000 gebieden is vastgelegd in artikel 2 van de Wet Natuurbescherming. Vanuit de Provinciale Structuurvisie is een aantal gebieden aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN) en daarmee provinciaal beschermd.

3.1 Natura 2000 gebieden

Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden. Hierbij zijn er specifieke instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd per gebied.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kunnen mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Wanneer het mogelijk is dat er effecten kunnen zijn, dan dient er doormiddel van een Voortoets op voorhand getoetst te worden wat de effecten van een project, tijdens de uitvoerfase en gebruiksfase zijn op de ter plaatse aangewezen habitattypen en -soorten. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten is er sprake van een vergunningsplicht en moet een Passende beoordeling uitgevoerd worden. In een Passende beoordeling worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Veluwerandmeer' ligt op een afstand van 8.9 kilometer.

Effectbeoordeling Natura 2000

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van een Natura 2000 gebied. Van een directe aantasting en afname van areaal aan beschermd natuurgebied is geen sprake. Het nabijgelegen Natura 2000-gebied Veluwerandmeer ligt op voldoende ruime afstand,

waardoor geen negatieve invloed verwacht wordt van factoren die slechts een korte reikwijdte hebben, zoals bodemtrillingen, geluids- en lichtbelasting. De enige factor die op deze grotere afstand werkzaam is en op basis van zijn reikwijdte van invloed kan zijn, betreft stikstofdepositie. Deze is afhankelijk van de stikstofgevoeligheid van het nabijgelegen Natura2000-gebied. In de uitvoerende fase kan een tijdelijke verhoging van stikstofdepositie plaatsvinden ten gevolge van uitstoot van het bouwverkeer en machines die tijdens werkzaamheden gebruikt worden. Uit de reeds uitgevoerde voortoets door Omgevingsmanager (Foppen, 2020) blijkt de stikstofdepositie op de daarvoor kwetsbare habitats van het Veluwerandmeer 0,00 mol/ha/jaar. Ook met de (per 15 oktober) vernieuwde AERIUS calculator werden voor dezelfde drie situaties geen resultaten boven de 0,00 mol/ha/jaar berekend.

3.1.1 Conclusie Natura 2000

Een voortoets is reeds uitgevoerd voor drie mogelijke situaties. In alle situaties is de conclusie is dat de geplande werkzaamheden geen significante negatieve effecten hebben op Natura 2000 gebieden. Een passende beoordeling kan dus achterwege blijven.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het NNN vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Een 'Nee, tenzij'-toets dient te worden uitgevoerd wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden en/of een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden als gevolg van de voorgenen maatregelen.

3.2.1 Conclusie NNN

Voor dit project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets niet nodig omdat het plangebied buiten de begrenzing van het NNN ligt.

4. Soortbescherming

Dier- en plantensoorten zijn verdeeld in drie categorieën en worden in meer of mindere mate beschermd:

- Vogelrichtlijnsoorten, hieronder vallen alle inheemse vogelsoorten (artikel 3.1);
- Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5);
- Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10).

Per wetsartikel geldt een aantal verbodsbepalingen die mogelijk overtreden worden bij de geplande ingreep. Bij ruimtelijke ingrepen houdt dit hoofdzakelijk verband met de bescherming van nesten, bescherming van verblijfplaatsen en voortplantingsbiotoop en verbod op het doden of verwonden van beschermde soorten. Op deze verbodsbepalingen gelden enkele uitzonderingen. Zo is provinciaal een vrijstellingslijst vastgesteld met daarop een aantal soorten waarvoor deze verbodsbepalingen niet gelden. Ook kan er in specifieke gevallen gewerkt worden volgens een ministerieel goedgekeurde gedragscode waarin voorschriften opgenomen zijn om de effecten te beperken.

Naast de verbodsartikelen voor de soorten en gebieden geldt ook een algemene zorgverplichting (artikel 1.11) voor alle inheemse dier- en plantensoorten, Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden. Ook niet-beschermde en vrijgestelde soorten en gebieden vallen hier dus onder. Deze verplichting beoogt het voorkomen of beperken van de schade aan in het wild levende soorten en gebieden.

Hieronder worden de resultaten van het literatuuronderzoek en veldonderzoek per soortgroep besproken. Per soortgroep is een effectenbeoordeling opgenomen waarin helder beschreven wordt of er negatieve effecten op beschermde soorten te verwachten zijn en, indien van toepassing, of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen.

4.1 Vaatplanten

Uit literatuuronderzoek blijkt dat er binnen het plangebied geen beschermde soorten vaatplanten voorkomen (NDFF). Tijdens het veldonderzoek zijn enkel algemene soorten aangetroffen. Binnen het plangebied zijn hoofdzakelijk voedselrijke gronden aanwezig. De omgeving van

het plangebied wordt goed ontwaterd en het plangebied wordt regelmatig gemaaid of begrazen. Op velden als deze zijn beschermde plantensoorten niet te verwachten. De nattere delen waren dicht begroeid met ven- of moerassikkelmos (Afbeelding 1.11.1), met aan weerszijden van de oever veel pitrus. Dit wijst op een voedselrijke geul waar ondanks de nattere omstandigheden ook geen beschermde planten te verwachten zijn. Ook is uit onderzoek in 2004 gebleken dat het gebied destijds al niet geschikt was voor beschermde vaatplanten. Door werkzaamheden en verwijdering van vegetatie in de tussentijd is de staat van het gebied dusdanig verslechterd voor beschermde vaatplanten, dat deze conclusie overgenomen kan worden.

Wel moet rekening worden gehouden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming).

Afbeelding 4.1 | Dichte matten van moeras/vensikkelmos waren aanwezig in de enige geul binnen het gebied.

4.1.1 Effectbeoordeling vaatplanten

Ondanks dat het veldonderzoek is uitgevoerd in een minder geschikte periode voor het inventariseren van planten, is er op basis van het literatuur- en veldonderzoek niet te verwachten dat beschermde vaatplanten in het plangebied of binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden voorkomen. Negatieve effecten op beschermde soorten vaatplanten zijn daarom uitgesloten. Een nader onderzoek naar beschermde vaatplanten is daarom niet noodzakelijk.

4.1.2 Conclusie vaatplanten

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:

- In het plangebied geen beschermde vaatplanten aanwezig zijn.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van bekende verspreidingsgegevens van de NDFF is het voorkomen van vos, mol, haas en egel bekend in de omgeving van het plangebied. In de vaart langs de Biddingringweg is de bever bekend. Het is zeer onwaarschijnlijk dat deze het plangebied zal betreden, omdat er geen water aanwezig is. Tijdens het veldbezoek zijn ook enkele hazen en molshopen aangetroffen. Naast de bovengenoemde soorten kunnen ook algemene grondgebonden zoogdieren als rosse woelmuis en bosmuis voorkomen in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Tijdens de werkzaamheden zullen geen hoge bomen aangetast worden, en de in de aanwezige groenstrook zijn geen geschikte bomen of bomen met holtes aanwezig. De aanwezigheid van boombewonende zoogdieren als eekhoorn en steenmarter zijn hierdoor uit te sluiten.

Vos, mol, haas, konijn, egel en alle muisachtigen die in het gebied te verwachten zijn allen vrijgesteld van verbodsbepalingen uit de wet natuurbescherming (Bijlage B). Sinds kort zijn wezel en hermelijn niet meer vrijgesteld. Echter zijn deze in de wijde omtrek van het plangebied niet bekend. Ook is het plangebied dermate verstoord en verstoord geweest de afgelopen jaren dat aanwezigheid met zekerheid is uit te sluiten. Andere beschermde grondgebonden zoogdieren zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen en worden op basis verspreidingsgegevens en het aanwezige biotoop niet verwacht. Wel moet rekening worden gehouden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming).

4.2.1 Effectbeoordeling grondgebonden zoogdieren

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde grondgebonden zoogdieren (met uitzondering van enkele bovengenoemde vrijgestelde soorten) in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde grondgebonden zoogdieren. Wel moet rekening worden gehouden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). Een nader onderzoek naar beschermde grondgebonden zoogdieren is niet noodzakelijk.

4.2.2 Conclusie grondgebonden zoogdieren

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:

- Negatieve effecten op beschermde grondgebonden zoogdieren uitgesloten zijn.
- Er rekening gehouden moet worden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming).

4.3 Vleermuizen

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het plangebied vleermuizen verwacht kunnen worden. Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.

Vaste verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn globaal te verdelen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten zoals rosse vleermuis en watervleermuis. In Bijlage C is een overzicht te zien. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, achter dakbeschot en in schoorstenen etc.). Andere soorten zoals de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitatgeschiktheid zijn enkel laatvlieger, gewone of ruige dwergvleermuizen te verwachten in het gebied. Het habitat is voornamelijk kaal en open. Ook is er geen bebouwing aanwezig waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uit te sluiten zijn.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten (Bijlage C) worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. In het plangebied zijn verschillende kleine bomen aanwezig. Deze zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte holtes, spleten en

loszittend schors. Dergelijke geschikte openingen zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom in het plangebied niet te verwachten.

Vliegroutes

Om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. De gewone dwergvleermuis gebruikt bijvoorbeeld vaak bomenrijen om zich te oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te verplaatsen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route gebruiken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een significant negatief effect op de vleermuispopulatie in het gebied hebben. Het verdwijnen van een essentiële vliegroute leidt zo tot het niet meer functioneren van een verblijfplaats. Dergelijke essentiële vliegroutes zijn strikt beschermd.

Het plangebied ligt naast een woonwijk en rondom een golfbaan, waar veelvuldig lijnvormige elementen aanwezig zijn. Herinrichting van het plangebied leidt niet tot verdwijning van mogelijkheden voor vleermuizen om zich in de omgeving te verplaatsen.

Foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd.

Het is op basis van landschapskenmerken uitgesloten dat er essentieel foerageergebied aanwezig is in het plangebied. In de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de tuinen en het gemeentelijke groen rondom het plangebied.

4.3.1 Effectbeoordeling vleermuizen

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen met zekerheid uit te sluiten. Het is ook uitgesloten dat er essentieel foerageergebied en/of essentiële vliegroutes door de werkzaamheden wordt beïnvloed. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op vleermuizen. Een nader onderzoek naar vleermuizen is daarom ook niet noodzakelijk.

4.3.2 Conclusie vleermuizen

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:

- Het uitgesloten is dat in het plangebied verblijfplaatsen van gebouwbewonende en boombewonende vleermuissoorten aanwezig zijn.
- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten worden uitgesloten.
- Er geen essentiële vliegroutes aanwezig zijn in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Het plangebied als foerageergebied door vleermuizen gebruikt kan worden, echter niet als essentieel foerageergebied.

4.4 Vogels

Voor vogels wordt in de Wet natuurbescherming onderscheid gemaakt tussen soorten met een jaarrond beschermde nestplaats en algemene broedvogels waarvan de nesten uitsluitend beschermd zijn gedurende de periode waarin deze in gebruik zijn. In het plangebied is bekeken of er jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig (kunnen) zijn in met name de bomenrij aan de zuidzijde van de brede strook en de oostzijde van de smalle strook van het plangebied. Ook is gezocht naar nesten van en geschikte nestgelegenheid voor algemene broedvogels.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal soorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied voor. Het betreft buizerd, ransuil, grote gele kwikstaart en torenvalk. Tijdens het veldonderzoek zijn twee foeragerende buizers aangetroffen boven het oostelijke veld.

Grote gele kwikstaart is als wintergast veel aanwezig in Nederland en heeft als broedlocatie overhangende

wortels, bruggen of andere afdekkingen langs stromend water nodig. Dit is in het plangebied niet aanwezig. Buizerd broedt in bomen, net als Ransuil en torenvalk, die in verlaten nesten van kraaien of roofvogels in hogere bomen broeden. In de bomen binnen het plangebied zijn deze nesten niet aangetroffen, bovendien zijn alle bomen laag en jong en niet geschikt voor nesten van jaarrond beschermde roofvogels. Ransuil, buizerd en torenvalk zijn daarom met zekerheid uit te sluiten.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, nestelen op of in de buurt van gebouwen (slechtvalk, gierzwaluw, huismus), in hoge bomen in bos of boomgroepen (roek, havik, sperwer, wespendief), in oude nesten van kraaien en roofvogels in boomgroepen (boomvalk). Deze elementen zijn niet in de plangebieden aanwezig en grote nesten zijn niet in de bomen aangetroffen. Nesten van deze vogelsoorten zijn daarom niet in het plangebied te verwachten.

Algemene broedvogels

In de struiken van de begroeiing aan de rand van het plangebied kunnen algemene broedvogels zoals merel, houtduif, ringmus en andere algemene broedvogels tot broeden komen, door de aanwezigheid van ruig grasland mogelijk ook weidevogels als Kieviet of graspieper. Tijdens het veldwerk zijn twee houtsnippen opgevlogen uit de struiken/bomenrij aan de zuidrand van het plangebied. De bebossing rondom de golfbaan voldoet aan de eisen voor broedbiotoop van houtsnip, maar de dunne strook begroeiing die het plangebied van de golfbaan scheidt niet.

4.4.1 Effectbeoordeling vogels

Voor jaarrond beschermde soorten geldt dat er geen negatieve effecten van de voorgenoemde werkzaamheden zijn.

Het is mogelijk dat algemene broedvogels tot broeden komen in de boom- en struikstrook ten westen en zuiden van het plangebied. In gebruik zijnde nesten zijn beschermd onder de Wet Natuurbescherming. Wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl er nesten in gebruik zijn kunnen negatieve effecten optreden. Bij verwijdering van begroeiing raken nesten beschadigd of vernield. Om negatieve effecten op in gebruik zijnde nesten van algemene broedvogels te voorkomen dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. De mitigerende maatregelen

worden beschreven in hoofdstuk 6. Een nader onderzoek naar beschermde vogels is niet noodzakelijk.

4.4.2 Conclusie vogels

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:

- Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.
- Er binnen het plangebied algemene broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten tot broeden kunnen komen en tijdens de werkzaamheden in het broedseizoen verstoord kunnen worden of er kunnen nesten verloren gaan.
- Dit is een overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 1 en 2.
- Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk.

4.5 Vissen

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Beschermde vissen zijn daarom in het plangebied uitgesloten.

4.5.1 Effectbeoordeling vissen

Wegens het ontbreken van oppervlaktewater binnen het plangebied is uitgesloten dat de ruimtelijke ontwikkeling negatieve effecten heeft op beschermde vissen. Een nader onderzoek naar beschermde vissen is daarom ook niet noodzakelijk.

4.5.2 Conclusie vissen

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:

- In het plangebied zijn geen beschermde vissen aanwezig.

4.6 Amfibieën

Op basis van bekende verspreidingsgegevens van de NDFF komen beschermde amfibieën in de omgeving van het plangebied voor, waaronder gewone pad, bruine kikker en soorten van het groene kikker complex. Poelkikker echter niet. Deze soorten zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming, maar deze soorten zijn door Flevoland vrijgesteld van de verboden in de Wet natuurbescherming (Bijlage B).

4.6.1 Effectbeoordeling amfibieën

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde amfibieën (met uitzondering van enkele vrijgestelde soorten) in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het is daarom uitgesloten dat de

voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde amfibieën. Wel moet rekening worden gehouden met de algemene zorgverplichting (artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming). Een nader onderzoek naar beschermde amfibieën is niet noodzakelijk.

4.6.2 Conclusie amfibieën

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:
→ In het plangebied zijn geen beschermde amfibieën aanwezig.

4.7 Reptielen

Op basis van bekende verspreidingsgegevens van de NDFF en op basis van terreingesteldheid worden geen beschermde reptielen verwacht in het plangebied. De meeste reptielensoorten houden zich vooral op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos, - heide- en veengebieden. Ringslangen komen veel voor nabij watervoerende elementen zoals oevers van grote waterpartijen en poelen. Al deze biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig.

4.7.1 Effectbeoordeling reptielen

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde reptielen in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde reptielen. Een nader onderzoek naar beschermde reptielen is daarom ook niet noodzakelijk.

4.7.2 Conclusie reptielen

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:
→ In het plangebied zijn geen beschermde reptielen aanwezig.

4.8 Ongewervelden

Op basis van bekende verspreidingsgegevens van de NDFF en op basis van terreingesteldheid worden geen beschermde ongewervelden verwacht in het plangebied. Beschermde ongewervelde diersoorten, zoals dagvlinders en libellen, stellen namelijk zeer specifieke eisen aan hun biotoop. In het plangebied zijn geen geschikte biotopen voor deze soorten aanwezig. Zij worden daarom ook niet verwacht.

4.8.1 Effectbeoordeling ongewervelden

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde ongewervelden in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het is daarom uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op beschermde ongewervelden. Een nader onderzoek naar beschermde ongewervelden is daarom ook niet noodzakelijk.

4.8.2 Conclusie ongewervelden

Vanuit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat:
→ In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden aanwezig.

5. Houtopstanden

In de Wet natuurbescherming is in hoofdstuk 4 de bescherming van houtopstanden opgenomen. Voor bepaalde houtopstanden buiten de bebouwde kom Wet natuurbescherming geldt een meldings- en herplantingsplicht.

Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle

provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan.

5.1 Conclusie houtopstanden

Binnen het plangebied zijn verschillende houtwallen aanwezig met meerdere bomen. Deze bestaan echter voor een groot deel uit wilg, en vormen op de meeste locaties geen aaneengesloten rij. Dus worden er geen houtopstanden geveld waar de regels van de Wet natuurbescherming op van toepassing zijn.

6. Mitigatie soortbescherming

Onderstaand is per soort(groep) beschreven met welke mitigerende maatregelen er invulling wordt gegeven aan het voorkomen dan wel te verminderen van negatieve effecten op zowel soort- als populatieniveau.

6.1 Algemene maatregelen

- Mochten er zich gedurende de werkzaamheden ten aanzien van beschermde soorten onvoorziene omstandigheden voordoen, wordt direct contact opgenomen met de ecologisch deskundige.

6.2 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de algemene zorgverplichting opgenomen. In dit artikel is beschreven dat eenieder verplicht is om voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De algemene zorgplicht geldt te allen tijde bij het uitvoeren van werkzaamheden, ongeacht of deze te typeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud en ongeacht of er beschermde soorten aanwezig zijn. Dit laatste wil dus zeggen dat ook als er geen beschermde soorten voorkomen de algemene zorgverplichting toch in acht genomen dient te worden. Hiervoor dienen algemene mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Deze algemene mitigerende maatregelen zijn onderstaand beschreven.

- Werkzaamheden in het plangebied dienen met de minste schade voor aanwezige planten en dieren uitgevoerd te worden.
- Wees alert op dieren in het plangebied. Wacht tot dieren zelfstandig het gebied hebben verlaten of zet dieren handmatig over naar een vergelijkbare locatie net buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Werk vanuit het midden van het plangebied naar de rand met voldoende beschutting en vluchtmogelijkheid, of werk langzaam in één werkrichting zodat verstoorde dieren de mogelijkheid hebben om het plangebied te verlaten.

- Verlichting is alleen aan wanneer dat functioneel noodzakelijk is. De verlichting wordt voldoende afgeschermd en alleen op het werk gericht. Gebruik alleen verlichting met een naar beneden gerichte lichtbundel.
- Er dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van bestaande wegen en paden.

6.3 Algemene broedvogels

Algemene broedvogels zijn opportunisten die weinig eisen stellen aan hun omgeving. Alle vogelnesten zijn beschermd als ze in gebruik zijn. Algemene broedvogels zijn niet standvastig, ze kunnen ieder jaar op een andere plek broeden en zijn weinig kieskeurig. Soorten die tot broeden kunnen komen in of nabij het plangebied zijn o.a. roodborst, appelvink, winterkoning, spreeuw, merel en houtduif in de bosschages maar ook mogelijk tureluur, Kieviet of graspieper op het weiland. Onderstaande maatregelen en aandachtspunten moeten in acht worden genomen ten aanzien van algemene broedvogels om een overtreding van artikel 3.1, lid 2 te voorkomen.

- Er kunnen in het plangebied algemene vogels tot broeden komen. Deze vogelnesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode;
- De broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 juli, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn beschermd;
- Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van in gebruik zijnde nesten in de broed- en nestperiode. Voor verlaten nestplaatsen geldt dit niet;
- Het is in dit kader aan te bevelen om de werkzaamheden voor zover dat mogelijk is buiten de broedperiode om uit te voeren;
- Indien dit niet mogelijk is, dient het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden voor vogels om tot broeden te komen;
- Het plangebied dient tot aan de start van de werkzaamheden ongeschikt gehouden te worden voor

de vestiging van broedvogels. Momenteel is dat niet het geval.

- Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken en/of het plangebied broedvrij te houden, dient het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een ecologisch deskundige (Bijlage D) gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedende vogels;
- Wanneer er geen vogels nestelen kan er begonnen worden met de ingreep. Bij aantreffen van een broedgeval in het plangebied wordt een rustzone afgezet door een ecologisch deskundige en

wordt de locatie met rust gelaten tot de jongen zijn uitgevlogen. Er mogen geen werkzaamheden in de directe zone rond een nest plaatsvinden. De omvang van deze zone wordt door de begeleidende ecoloog bepaald. Eventueel kan er met schermen gewerkt worden die visuele verstoring en/of verstoring door geluid naar een broedgeval beperken.

- Indien geen broedgevallen aanwezig zijn, kan het plangebied worden vrijgeven voor de werkzaamheden.

7. Conclusie en advies

7.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Om na te gaan of door de geplande ingrepen in het plangebied verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming al dan niet overtreden worden, worden de onderzoeksvragen onderstaand beantwoord.

7.1.1 Gebiedsbescherming

- *Zijn negatieve effecten op Natura 2000 gebieden te verwachten en is daardoor een Voortoets noodzakelijk?*

Nee, een voortoets is reeds uitgevoerd en hieruit blijkt dat er géén negatieve effecten zijn op natura 2000 gebieden. Een passende beoordeling is dus niet nodig.

- *Zijn significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN te verwachten en is daardoor een 'Nee tenzij' toets noodzakelijk?*

Nee, het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Een toetsing in dit kader is daarom niet nodig.

7.1.2 Soortbescherming

- *Zijn in het plangebied beschermde soorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?*

Ja, het is niet uit te sluiten dat algemene broedvogels tot broeden kunnen komen in het plangebied. Andere beschermde soorten zijn uitgesloten in het plangebied.

- *Ondervinden aanwezige beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?*

Ja, wanneer de werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen kunnen algemene broedvogels en in gebruik zijnde nesten verstoord en/of vernietigd worden door de geplande werkzaamheden. Dit is een overtreding van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

- *Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?*

Ja, door het nemen van de juiste mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voorkomen. Deze mitigerende maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 6.

- *Is het noodzakelijk aanvullend onderzoek uit te voeren?*

Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten is niet noodzakelijk.

7.1.3 Houtopstanden

- *Worden er houtopstanden geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn en is daardoor een meldings- en herplantingsplicht van toepassing?*

Nee, er worden geen houtopstanden geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn.

7.2 Conclusie

Uiteindelijk is hiermee de vraag beantwoord:

- *Wat zijn de benodigde vervolgstappen om de werkzaamheden in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren?*

De voorgenomen werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op beschermde natuurgebieden. Met inachtneming van de in hoofdstuk 6 beschreven mitigerende maatregelen, zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten uitgesloten. Er is geen aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek. Zie tabel 7.1, 7.2 en 7.3.

7.3 Kansen voor natuur

ER liggen kansen om de nieuwe woningbouw natuurinclusief te maken. Met de nieuwe woningbouw en de gebiedsinrichting binnen het plangebied ontstaan er daarnaast nieuwe kansen voor natuurontwikkeling. Dit geldt in het bijzonder voor woonsfeer B (Bijlage E.). De woningen kunnen bijvoorbeeld geschikt gemaakt worden voor vleermuizen en broedvogels door natuurinclusief te bouwen. Daarnaast kunnen groenstroken en bermen op een ecologisch verantwoorde wijze beheerd worden, door ze soortenrijk te houden en af te zien van aanplant van uitheemse soorten. Het gebruik van zaadmengels met lokale soorten heeft de voorkeur.

Natuurinclusief bouwen klinkt misschien ingewikkeld, maar dat is het niet. Soms is wat ruimte achter het dakbeschot of onder de dakpannen al voldoende om verblijfplaatsen te creëren voor vogels en vleermuizen. Het gaat dus ook niet ten koste van het woongenot of de isolatie van het huis.

Voor vleermuizen is het plaatsen van (duurzame) inbouwkasten, het openlaten van holle delen van muren (spouw) waartoe een invliegopening leidt, of het plaatsen van afwerking zoals boeiboorden waar ruimte achter openblijft voldoende. In de regel is alle bebouwing hoger dan 3 meter geschikt. Voor gierzwaluwen is het plaatsen van nestkasten voldoende, omdat foerageerlocaties op grote afstand van nestplekken kunnen liggen. De nestkasten dienen op minimaal 3 meter hoogte te worden geplaatst en voldoende vrije ruimte te hebben om in- en uit te kunnen vliegen. Voor huismussen kunnen ook nestplekken worden gerealiseerd onder de dakpannen. Daarnaast moet in de nabije omgeving wel worden gezorgd voor voldoende schuilplekken in hagen of andere dichte groene structuren, en idealiter zijn er (kleine) waterpartijen aanwezig die voor drinkwater zorgen. Meer informatie is te vinden op <https://www.bouwnatuurinclusief.nl/> of <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>.

8. Literatuurlijst

8.1 Literatuur

Bat Habitat key, 2018. Bat Roosts in Trees. A guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals. Pelagic Publishing, Exeter.

Broekhuizen, S., Klees, D. en Müskens G. 2010. De steenmarter. Zoogdiervereniging. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dietz, C., O. von Helvesen & D. Nill, 2011. Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.

Foppen, W. 2020. Voortoets effecten op Natura 2000 gebieden Parkresidentie Dronten. Omgevingsmanager.nl – Projectnummer 506-2001

Gjerde, L., 2004. Methods in surveying advertisement calling *Vespertilio murinus* L., 1758, and notes on its fall distribution in Europe. *Le Rhinolophe* 17:127-132.

Van de Mortel, J. H., 2004. Park Residentie Dronten Onderzoek Flora en Fauna. Groen-Planning Maastricht BV, proj.nr: 2513.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). – Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Korsten, E. & Brekelmans, F., 2014, Massaal in winterslaap, *Stadswerk Magazine*, 07/2014, pp. 40 - 42

Limpens, H. & J. Regelink, 2017. Cursus vleermuizen en Planologie, Zoogdiervereniging.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). – Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Sendor, T., 2002. Population ecology of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus* Schreber, 1774): the significance of the year-round use of hibernacula for life histories. *Philipps-Universität, Marburg*.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Šuba, J. & D. Vietniece & G. Pētersons, 2010. The part-coloured bat *Vespertilio murinus* in Rīga (Latvia) during autumn and winter. *Environmental and Experimental Biology* 8:93-96

Voortman, T., & Bakker, G., 2020. Spatial and temporal variation in maternity roost site use of common pipistrelles *Pipistrellus pipistrellus* (Mammalia: Chiroptera) in Rotterdam. *Deinsea* 19:1-16

Zagmajster, M., 2003. Display song of parti-coloured bat *Vespertilio murinus* Linnaeus, 1758 (Chiroptera, Mammalia) in southern Slovenia and preliminary study of its variability. *Natura Sloveniae* 5(1):27-41.

1.1.1 Websites

Verspreidingsatlas planten

Via www.verspreidingsatlas.nl/planten

Nationale Databank Flora en Fauna

Via www.ndff-ecogrid.nl/

Effecten op Natura2000 gebieden

<https://calculator.aerius.nl/calculator>

<https://natura2000.nl/gebieden>

<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/efectenindicator.aspx>

Natuur Netwerk Nederland

Data.overheid.nl/datasets

Bijlage A. Wettelijk kader

Wet Natuurbescherming

De natuurwetgeving voor Nederland is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft als doel bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de Provincies. Deze decentralisatie houdt in dat de provincies nu o.a. verantwoordelijk zijn voor het toetsen van ontheffingsaanvragen. RVO is het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffing of vrijstellingen voor activiteiten en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk.

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken.

Binnen de wet zijn de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden als afzonderlijke hoofdstukken opgenomen, waardoor de wet via duidelijke en eenvoudige regels voorziet in een heldere implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Zorgplicht

Voor alle Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten (mét en zonder beschermstatus) is de zorgplicht van kracht (artikel 1.11). De zorgplichtbepaling houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurmonumenten en in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving dergelijke handelingen achterwege laat, mitigerende maatregelen neemt of compenserende maatregelen neemt.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er sprake van een vergunningsplicht en moet een habitattoets uitgevoerd worden. In een habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Verslechteringsstoets of Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

Voortoets

Middels een *Voortoets* wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden. Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen vergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er

een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Verslechteringstoets

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een negatief effect, maar dat deze zeker niet significant is, dient er een *Verslechteringstoets* uitgevoerd te worden. In deze toetsing wordt er gekeken of de activiteit werkelijk een verslechtering van de natuurlijke habitats of habitats van soorten tot gevolg heeft. Het bevoegd gezag geeft aan welke gegevens verwacht worden en welke mate van gedetailleerdheid noodzakelijk is. Als uit de Verslechteringstoets blijkt dat er geen negatieve effecten optreden of dat de negatieve effecten aanvaardbaar zijn wordt de vergunning afgegeven, eventueel met voorwaarden of beperkingen. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet (Zie Kader 1, Mitigerende en compenserende maatregelen).

Kader 1 | Mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een plan of project voortvloeien, voorkomen of verminderen. Het doel van dergelijke maatregelen is het voorkomen van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied.

Compenserende maatregelen zijn maatregelen die de aantasting (significante effecten) op de aangewezen habitats en -soorten in een natura 2000-gebied als gevolg van een project of plan compenseren.

Passende beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dient er een *Passende Beoordeling* uitgevoerd te worden. De Passende Beoordeling is vergelijkbaar met de Verslechteringstoets, maar is gedetailleerder en uitgebreider. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een vergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van

mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen Alternatieven zijn, er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn en er Compensatie plaatsvindt: de *ADC-toets*.

ADC-toets

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (artikel 2.8-4)

- a. Er zijn geen Alternatieve oplossingen
- b. Het project wordt uitgevoerd onder Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard
- c. Er worden Compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Het hoofdstuk 3 'Soortbescherming' uit de Wet natuurbescherming bestaat uit drie aparte beschermingsregimes, ook wel de passieve soortbescherming genoemd: 1) de Vogelrichtlijn; 2) de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) nationaal beschermde soorten. Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verboden en wettelijke belangen voor een ontheffingsaanvraag.

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen (Zie kader 2, Opzettelijkheid en Kader 3, Verstoring en vernietiging door verstoring):

1. opzettelijk doden en vangen van vogels;
2. opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
3. eieren rapen en onder zich hebben;
4. opzettelijk verstoren van vogels;
5. het verbod onder 4 is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijk invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.3, lid 4:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
6. het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Kader 2 | Opzettelijkheid in de Wet Natuurbescherming

Opzettelijkheid

Een situatie waarbij iemand een handeling verricht waarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt wordt dat deze gedraging leidt tot overtreding van een verbod, ook als een kwade intentie ontbreekt.

Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen (Zie kader 2, Opzettelijkheid en Kader 3, Verstoring en vernietiging door verstoring):

1. opzettelijk doden en vangen;
2. opzettelijk verstoren;
3. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
4. opzettelijk beschadigen of vernielen voortplantings- of rustplaatsen;
5. opzettelijk plukken of vernielen planten.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8, lid 5:

1. ter bescherming van flora en fauna, en instandhouding van natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische

- aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daar toe benodigde kweek;
5. op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)

Voor in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de Wet natuurbescherming bijlage, onderdeel A gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden of vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vaatplanten van de soorten, genoemd in de Wet natuurbescherming bijlage, onderdeel B gelden de volgende verbodsbepalingen:

- c. in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8 lid 5 en artikel 3.10, lid 2:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
- b. ter voorkoming van schade of overlast;
- c. ter beperking van de omvang van populaties;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- h. in het algemeen belang, of
- i. bestendig gebruik.

Kader 3 | Verstoring en vernietiging door verstoring

Ecologische verstoring

In ecologisch opzicht is verstoring een verandering door het toedoen van mensen in hoe een dier gebruik kan maken van essentiële hulpbronnen. Het kan hierbij ook gaan om een verandering in de perceptie van het dier. Dit betreft voornamelijk de toegang tot voedselbronnen en nest- of verblijfplaatsen (Gill, 2007). Dit is vaak een tijdelijke verstoring van individuen, wat soms ook kan leiden tot negatieve effecten op populatieniveau (Bejder et al. 2009).

Juridische verstoring

Verstoring is in juridisch opzicht een relatief begrip. Sommige versturende handelingen zijn per definitie tijdelijk, de hierdoor optredende verstoring is dus hooguit tijdelijk en kortdurend. Niet elke (tijdelijke) verstoring is een verstoring in de zin van de wet. Uit jurisprudentie (zie bronnen) kan worden afgeleid dat een (tijdelijke) verstoring, waarbij dieren zich (tijdelijk) aan een veranderde leefomgeving moeten aanpassen, niet leidt tot een opzettelijke verstoring in het kader van de Wet natuurbescherming.

Wanneer verstoring leidt tot vernietiging

Wanneer een verstoring van dusdanig duur of intensiteit is kan het voorkomen dat dieren hun nest of verblijfplaats permanent verlaten. In deze gevallen is er juridisch sprake van het vernietigen van een nest of verblijfplaats en worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om soorten te beschermen middels de Natuurvisie (artikel 1.7) en de actieve soortbescherming (artikel 1.12). In het kader van deze actieve bescherming kunnen de provincies de lijst met beschermde soorten uitbreiden en/of gebieden aanwijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik

zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn (zie Kader 4, Jaarrond beschermde vogelnesten en Tabel A). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt, wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Ontheffing, vergunning of vrijstelling

Het is mogelijk om voor de in de Wet natuurbescherming vermelde verboden een ontheffing of vergunning aan te vragen. Er kan alleen een ontheffing verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Vrijstelling

Het is niet altijd nodig om een ontheffing aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode.

De zorgplicht blijft ook bij het werken via een gedragscode onverminderd van kracht. Naast de gedragscode is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling te krijgen (artikel 3.11). Deze ministeriële regelingen zijn opgesteld door Gedeputeerde Staten als vrijstellingslijsten. Zie Bijlage B voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten per provincie.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken (NNN). Het NNN is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. Het vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een ‘Nee, tenzij’-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden.

Kader 4 | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. Vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Tabel A | Overzicht beschermingsstatus van nesten van Nederlandse broedvogels. * zijn koloniebroedende vogels.
Afwijkingen t.o.v. landelijk beleid weergegeven per provincie. Zie kader 4 voor de categorieën.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Aanwezig in bebouwde omgeving	Provincie												LNV
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland	
Blauwe reiger*	<i>Ardea cinerea</i>	ja				4									5
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	ja				2					3				5
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	ja				0									5
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	ja				0									5
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	ja				0									5
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	nee				3									4
Bosuil	<i>Strix aluco</i>	nee				2					3				5
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	nee				0					0				5
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	nee													4
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	nee				4									5
Eider	<i>Somateria mollissima</i>	nee				0					0				5
Ekster	<i>Pica pica</i>	ja				0					0				5
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	ja				0									5
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	ja						4							2
Glanskop	<i>Parus palustris</i>	ja				0									5
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	ja				0									5
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	nee				0									5
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	nee				0									5
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	nee				2		4							3
Grutto	<i>Limosa limosa</i>	nee									5				0
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	nee													4
Hop	<i>Upupa epops</i>	nee				3		4			4				5
Huisemus*	<i>Passer domesticus</i>	ja						4							2
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	ja				2					2				5
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	nee				0									5
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	ja				1		4							3
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	nee				0									5
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	ja				0					0				5
Koolmees	<i>Parus major</i>	ja				0					0				5
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	ja				0									5
Middelste bonte specht	<i>Dendrocoptes medius</i>	nee									5				0
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	nee				1		4							3
Oeverwaluw*	<i>Riparia riparia</i>	ja				0									5
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	ja				2		4							3
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	ja				0					0				5
Raaf	<i>Corvus corax</i>	nee				3					4				5
Ransuil	<i>Asio otus</i>	nee				3									4
Ringmus	<i>Passer montanus</i>	ja									5				0
Roek*	<i>Corvus frugilegus</i>	ja				1		4							2
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	nee				0					0				5
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	ja				5					4				3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	nee				0									4
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	ja				0									5
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	ja						4							1
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	nee				0									5
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	ja				3					4				5
Tureluur	<i>Tringa totanus</i>	nee									5				0
Veldleeuwerik	<i>Alauda arvensis</i>	nee									5				0
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	nee				3									4
Wulp	<i>Numenius arquata</i>	nee									5				0
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	nee				0					4				5
Zomertortel	<i>Streptopelia turtur</i>	ja									5				0
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	ja				0					0				5
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	ja				0									5
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	ja				0									5
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	nee				0									5
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	nee				3									4

Bijlage B. Overzicht algemene vrijstellingen

Tabel B | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie											
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	V	V	V		V	V				V	V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						V ¹						
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europeus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	V	V	V		V	V				V		V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crociodura russula</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	<i>Martes foina</i>						V ²						
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	V	V	V		V	V				V		V
Zoogdieren	Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>						V						
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						V ³						
Reptielen	Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						V ⁴						
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

¹ alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november

² alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari

³ alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september

⁴ alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage C. Nederlandse vleermuissoorten

Tabel C | Overzicht van type verblijfplaatsen van vleermuizen in Nederland. Hierbij is onderscheid gemaakt in zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen. Daarnaast is onderscheid gemaakt in gebouw- en/of boombewonend. Het aantal X geeft aan hoe waarschijnlijk het type verblijfplaats is voor de soort, waarbij er 4x een X verdeeld wordt over iedere functie (Limpens & Regelink 2017).

Soort	Zomerverblijf		Kraamverblijf		Paarverblijf		Winterverblijf	
	Gebouw	Boom	Gebouw	Boom	Gebouw	Boom	Gebouw	Boom
Baardvleermuis	XX	XX	XX	XX	XXXX		XXXX	
Brandts vleermuis	XXX	X	XXX	X	XXXX		XXXX	
Watervleermuis	X	XXX	X	XXX	XXXX		XXXX	
Franjestaart	X	XXX	X	XXX	XXXX		XXXX	
Ingekorven vleermuis	XXXX		XXXX		XXXX		XXXX	
Meervleermuis	XXXX		XXXX		XXXX		XXXX	
Vale vleermuis	XXXX	(X)	XXXX	(X)	XX	XX	XXXX	
Bechsteins vleermuis	XX	XX	XX	XX	XXXX		XXXX	
Gewone grootoorvleermuis	XX	XX	XX	XX	XXXX		XXXX	
Grijze grootoorvleermuis	XXX	X	XXX	X	XXXX		XXXX	
Gewone dwergvleermuis	XXX	X	XXX	X	XXX	X	XXX	X
Kleine dwergvleermuis	XXX	X	XXX	X	XXX	X	XXX	X
Ruige dwergvleermuis	X	XXX	X	XXX	X	XXX	X	XXX
Laatvlieger	XXXX	(X)	XXXX	(X)	XXXX	(X)	XXXX	(X)
Tweekleurige vleermuis	XXXX		XXXX		XXXX		XXXX	
Rosse vleermuis	X	XXX	X	XXX	X	XXX	X	XXX
Bosvleermuis	X	XXX	X	XXX	X	XXX	X	XXX
Mopsvleermuis	XX	XX	XX	XX	XXX	X	XXX	X

Bijlage D. Ecologisch deskundige

Alle mitigerende maatregelen moeten worden begeleid en/of uitgevoerd door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen, jaarrond beschermde nestplaatsen en broedvogels. Voorafgaande aan de uitvoering van de gewenste werkzaamheden, dient te alle tijden de aannemer/uitvoerder de werkzaamheden af te stemmen met een ecologisch deskundige.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een ecologisch deskundige iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis.

De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of;
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Alle medewerkers van Bureau Viridis voldoen aan de eisen van het ministerie en zijn ecologisch deskundig.

Bijlage E. Toekomstige situatie

Figuur E.1 | Overzicht plangebied toekomstsituatie. A: Parkwonen aan de golfbaan. Aan de noord-zijdes ontsluiting dmv een houtwal, aan de zuidzijde gesitueerd langs de golfbaan. B: Landschappelijk wonen. Vrij gepositioneerde woningen in een natuurlijk aangelegd landschap. C: Residentieel wonen. Kavels van verschillende grootte, in een groen woonmilieu.

